

„Ušetřte si plíc,” odpověděl Pedro s nevolí. „Já trvám na tom co jsem řekl, a až budu stát před věčným a spravedlivým soudcem, nebudu se muset hájiti, nýbrž budu žalovati na své škůdce. Proto by bylo spíše na místě, kdybyste kázal jim a nikoliv mně, neboť toho oni více potřebují než já. Tak nesvědomitě nebyl ještě nikdo zavražděn ako já. A již jsme domluvili — klidte se ven!”

„Toť je neslýchaná drzost!” zvolal předseda od hrdelního soudu, počínaje se vztekem rozpalovati. „Popravní mistře, toho odsouzeného ti nyní dávám v moc, — vyveď ho na dvůr a vykonej na něm svou povinnost.”

Kat Mikuláš, jemuž toto oslovení svědčilo, chtěl něco promluvit, ale kapucín ho překřičel, mávaje křížem, a zvolal:

„Dovolte, abych dříve já s tím odsouzcenem ještě promluvil. Sluha Páně má přednost před katem!”

Pak se zase obrátil k Pedrovi a mluvil hrozivým hlasem dále: —

„Což myslíš, ty zatvrzelý hříšníče, že s tebou jen žertujeme a chceš ve své vzdorovitosti setrvat? Neklam se, my to myslíme zcela doopravdy, neboť jest popravni lešení již postaveno a katův meč je již nabroušen. Poznej své zločiny, a kaj se z nich, sice přijdeš na věčné zatracení, nebudeš-li svých hříchů litovati. Zdali pak víš, jak to v tom peklu vypadá? Je to ohnivá pec, která jest tak velká, že ji ani nelze přehlednouti, a v níž plameny jako vlny v moři sem tam se zmítají. A v těch plamenech budeš hořeti na věky věků.”

„Jen když tam nebudete vy kázati, pak si z toho tak moc dělat nebudu,” usmál se Pedro potupně, chtě kapucína pozlobiti, což se mu také podařilo.

Kapucín se rozpálil vztekem, že byl silně zardělý, a rozehnal se po Pedrovi křížem, chtě ho jim udeřiti.

„Toť je neslýchaná bezbožnost!” zvolal sípavým hlasem. „Takového něco se mi ještě nikdy nestalo. Ten hříšník vidí, že musí za chvíli umřít, a přece je ještě tak zatvrzelý.”

„Nechte ho již, velebný pane,” pravil předseda, „My jsme ho slyšeli a můžeme vám to dosvědčiti, že jste se poctivě vynasnažoval, přivésti toho zlosyna na dobrou cestu, ale vaše vynasnažení bylo marné, nechte ho tedy, ať nyní nastoupí kat ve svá práva.”

„Ne toho se nedopustím!” zvolal kněz rozhorlen. „Já jsem pánu Bohu za duši toho nešťastníka odpovědným, a dříve neustanu, dokud nezbudím v jeho srdci opravdovou lítost.”

Horlivý kněz chtěl se zase dát znova do kázání, ale již mu to nebylo možným.

Kat vystoupil nyní v popředí, odstrčil toho sluhu Páně na stranu a pravil:

„Již toho máme dost! To vaše kázání nemá ani hlavu ani patu a toho odsouzenec se ani netkne. Ustupte na stranu, za celý den budete mít ještě času dost, abyste ho mohl obrátet na víru.”

„Až bude mrtev?” tázal se kněz. „Nedělej si ze mne lázny!”

„Co tím chceš říci, mistře?” tázal se předseda přísným tonem.

„Tím chci říci, že toho vězně v zdejších dvoře odpravovat nebudu a že to udělám veřejně,” odpověděl kat.

„Ty se opovažuješ ustanovení slavného soudu vzdorovati?” zvolal předseda popuzen, „Já ti ukážu, co je tva povinnost.”

„Já svou povinnost znám a znám také svoje právo,” odpověděl popravni mistr, „a na to právo odvolám se pokaždé, když toho bude zapotřebí. Ostatně je ta věc docela jednoduchá. Rovněž jako máte vy právo ustanoviti, aby byl ten neb onen zločinec buď veřejně anebo tajně odpraven, jsem také já oprávněn ustanoviti, jakým způsobem takového nešťastníka se světa sprovodím, totiž buď tajně anebo veřejně, aby to každý viděl. To je moje starobylá výsada a na základě této výsady pravím nyní, že dám hraběte Kaminskiho odpravit od svého pacholka, aby ukázal, zdali se v tom řemesle již dobře vyzná.”

„Ale já ti pravím, mistře, že on tu práci konat nebude a že může svou zručnost až někdy později na některém jiném odsouzceni dokázati.”

„Zde mám já co rozhodovati,” pravil kat, vztyčiv hrdě hlavu. „a chcete-li jednat spravedlivě, nebudete proti mému ustanovení nic namítati. Ostatně mne k tomu donutit nemůžete.”

„Proč jsi to neřekl již včera, ty potutelníče!” zvolal soudece popuzen. „Toť právě tak vypadá, jako bys se byl s tím odsouzcenem spolčil.”

„Zažalujte mne, pane rado, já se již dovedu ospravedlniti,” odpověděl kat docela klidně. Prozatím mějte dost na tom, že já od toho neustoupím, na čem jsem se ustanovil, že tu popravu zítra ráno na veřejném místě vykonám. Nyní mne nechte s tím vězněm o samotě, — on patří již mně a já mám právo hodinu s ním mluvit. On mi musí odpustit, že jsem nucen propůjčit k tomu svého meče, aby byl potrestán smrtí.”

Předseda vztekem celý zbledl, když viděl, že mu ten hloupý kat v jeho počtech mimo nadání takovou kličku udělal.

Co to mohlo mít za následky, kdyby byla ta poprava veřejně se se vykonala?

Lid znal hraběte Kaminskiho velmi dobře, a byl by ten podvod hned spozoroval. Ve Varšavě by se pak byl strhl náramný pokřik o nespravedlnosti soudců, o jejich uplacení a vůbec o zlořádech, které u soudeň panují, a tím pak mohly ještě jiné věci na jevo vyjít, které mohly mít pro předsedu velmi nemilé následky.

On to také všecko v tu chvíli uvážil, ale místo aby byl uznal svou chybu a hleděl jí napravit, přemýšlel již zase o novém plánu, kterýmž by se dal jeho zločin zakrýti.

A musel to býti nějaký ďábelský plán, kterýž si předseda v tu chvíli vymyslel, neboť se potutelně usmál a pravil:

„K tomu můžeme svoliti, co mistr Mikuláš chce, neboť se to nepřetčí zákonu. Pojďte tedy, pane rado, a také vy, velebný pane, a mluvte tam k lidu o zatvrzelosti hraběte Kaminskiho a při tom se také zmiňte, že jsme mu popřáli z milosti ještě 24 hodin lhůty, aby učinil pokání a připravil se na smrt.”

Pak mrštil předseda na Pedra ještě je dnou potupným pohledem, a odešel s radou, s písařem a s kapucínem z jeho vězení.

„Co to má býti?” tázal se Pedro, dívaje se za odcházejícím předsedou. „Ten člověk se na mne tak neobyčejně podíval, že to musí něco zvláštního znamenati.”

„O tom nyní nemluvte,” šeptal mu kat. „Já vám řeknu prozatím jen tolik, abyste doufal až do posledního okamžiku, a abyste byl na všecko připraven.”

Rozumí se samo sebou, že byl Pedro těmito slovy velice překvapen.

Upřel na kata žasnoucí pohled a tázal se ho;

„Co to mluvíte? Chcete mne snad míti ještě v poslední chvíli před mou smrtí za blázna? Ne, příteli to se vám nepodaří: já jsem se již vzdal veškeré naděje.”

„A já vám pravím, abyste se té naděje ještě nevzdával,” šeptal kat, „a abyste dal na sebe pozor až zde nebudu. Předseda má s vámi zlý úmysl, zvláště nyní, když máte býti odpravem na veřejném místě.”

„To se přece musí hned ukázat, že je to podvod.”

„Ano, to se ukáže,” odpověděl kat „a na tom právě zakládejte svou naději. Já vás vysvobodím, když se dovedete přes tento den uchránit všelikého nebezpečí. Nejezte a nepijte docela nic, co vám sem pošle, neboť by v tom mohl býti také přimíchán nějaký prášek, po kterémž byste na věky usnul.”

Kat odešel a Pedro zůstal ve svém vězení zase samotný, nemoha se tomu ani dost vynadiviti, že se stal v jeho osudu takový náhlý obrat.

Rozumí se samo sebou, že v tom viděl tajné působení hraběnky Rosinské, ačkoli mu kat o tom ani slovem se nezmínil a on ji nyní v duchu zase odprošoval, že jí byl dříve dělal takovou křivdu.

„Ona mne přece miluje,” pravil sám pro sebe, jsa zase celý blažen, „a dostanu-li se na svobodu, budu ještě nejšťastnějším člověkem na světě, neboť mohu nyní s celou jistotou doufati, že si mne vezme. Jak jsem mohl o ní tak pochybovati. Ona mé psaní dostala, ale předseda jí bezpochyby nedovolil mne navštívit. To jsem si přece mohl již napřed pomyslit!”

Zatím však co se kojil Pedro nadějí, že z toho nebezpečí šťastně vyvázne a co hraběnka Rosinská s mistrem Mikulášem o jeho vysvobození se zasazovala, byl předseda trestního soudu pevně na tom ustanoven, že ho musí zničit.

Asi za dvě hodiny po onom výstupu, kterýž byl v Pedrově vězení se udal, seděl předseda trestního soudu zase ve své kanceláři a před ním stál letitý muž, jevě na sobě otrockou pokoru.

Na jeho zdobaném obličejí bylo pozorovati potupný úsměv a jeho kočičí oči prozrazovaly zvláštní lstivost a potměšilost.

Předseda, jenž byl posud ve svých spisech se přebíral, pozdvihl konečně hlavu a pravil k němu.

„Víš Melentěj, proč jsem tě dal zase jednou sem zavolati?”

„To je pro mne velká milost, veleemocný pane,” odpověděl Melentěj, „a mne pokaždé tak překvapuje, že na všecko zapomenu. Jak bych mohl ostatně věděti, čeho si nejmilostivější pán přeje.”

„Jen se nepřetvařuj,” pravil předseda. „Však ti dobře víš, že to znamená vždycky něco zvláštního, když pro tebe vzkážu. Ale já vidím,” doložil předseda, potupně se usmívaje, „že tě k tomu nikdy nedostanu, abys mi vyznal pravdu a proto ti hned řeknu, že mám zase pro tebe nějakou práci.”

Melentěj počal jiskřit očima a pravil:

„Račte poroučet, nejmilostivější pane, já udělám všecko.”

Předseda mu dal rukou pokynutí, aby k němu ještě blíže přistoupil a pravil pak šeptem:

„Dole ve vězení sedí člověk, kterého musím být stůj co stůj ještě dnes zbaven. Jmenuje se hrabě Kaminski a jest odsouzen k smrti, — a proto se nedopustíš na něm žádné vraždy, když mu dáš trochu jedu.”